

Konflikt, który rozwija

Jak wyjść z błędnego koła polaryzacji?

Osoby prowadzące: Magdalena Latuch
i Ignacy Dudkiewicz

Wprowadzenie do tematu polaryzacji

FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

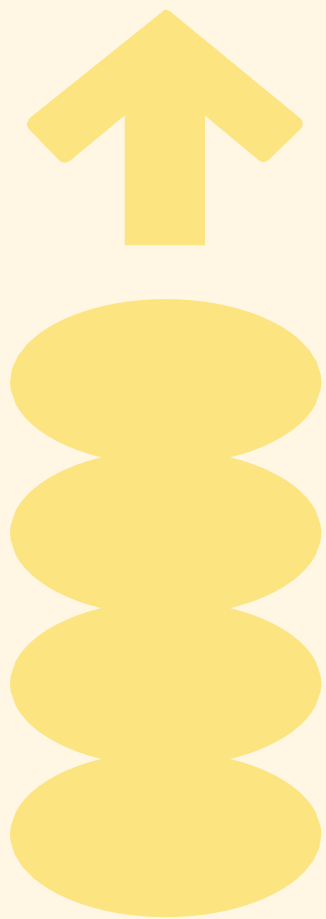

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Polaryzacja – codzienne doświadczenie

- rozmowy, które się urywają
- konflikty w organizacjach
- napięcia w rodzinach
- tematy, których unikamy

Dofinansowane przez
Unię Europejską

FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

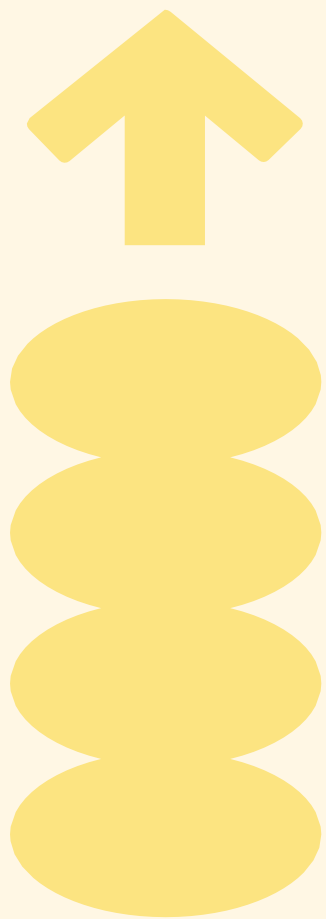
Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Czy naprawdę jesteśmy aż tak podzieleni?

- “nie da się już rozmawiać”
- “druga strona żyje w innej rzeczywistości”
- “wszyscy są przeciwko sobie”

Dofinansowane przez
Unię Europejską

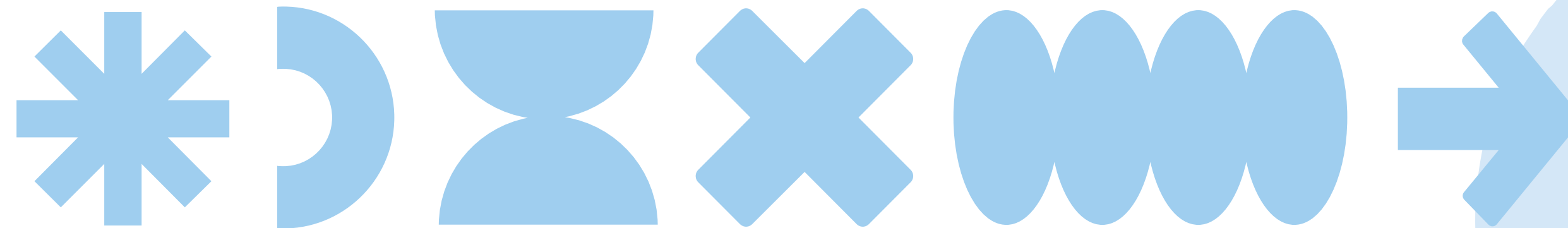
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Widzimy się jako skonfliktowanych

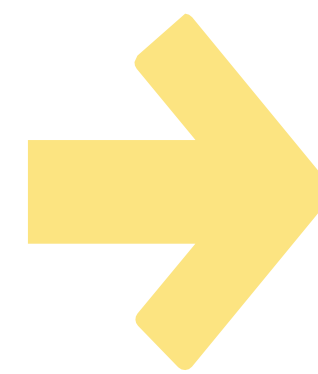
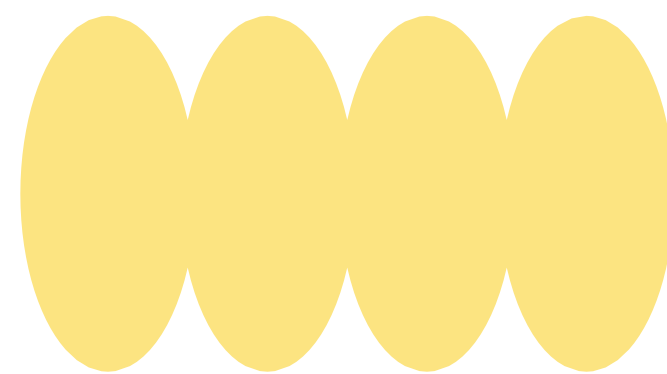
- ok. $\frac{3}{4}$ Polek i Polaków uważa, że w Polsce istnieją silne konflikty społeczne
- najczęściej wskazywane podziały:
  - polityczne
  - światopoglądowe
  - ekonomiczne

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Konflikt wchodzi do życia prywatnego

- ok. 40% osób doświadcza napięć politycznych w rodzinie i/lub wśród znajomych
- część osób unika tematów politycznych lub ogranicza kontakty

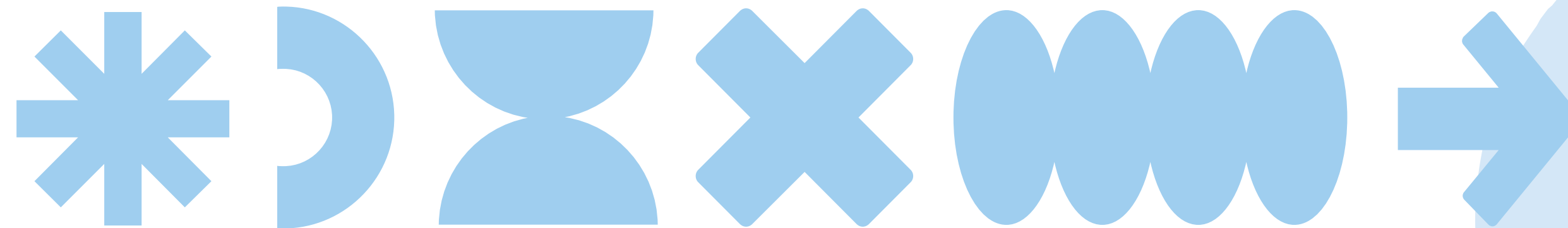
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

To nie tylko różnice poglądów

- **nie chodzi tylko o to**
  - **kto ma rację**
- **ale też o to:**
  - **jak się do siebie odnosimy**
  - **co do siebie czujemy**
  - **czy sobie ufamy**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

I CO DALEJ?

Dofinansowane przez
Unię Europejską

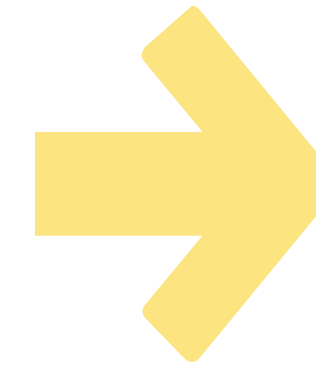
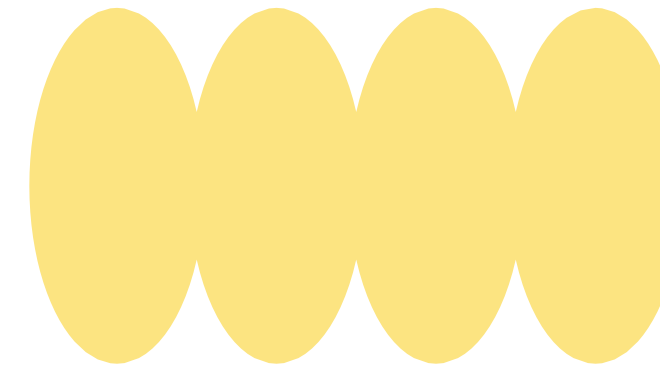
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Moje doświadczenia polaryzacji

**Przypomnij sobie
doświadczenia
polaryzacji**

Praca / Życie
prywatne / Media...

**Co się
wydarzyło?**

**Jakie emocje mi
towarzyszyły?**

**Co było faktem,
a co
interpretacją?**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

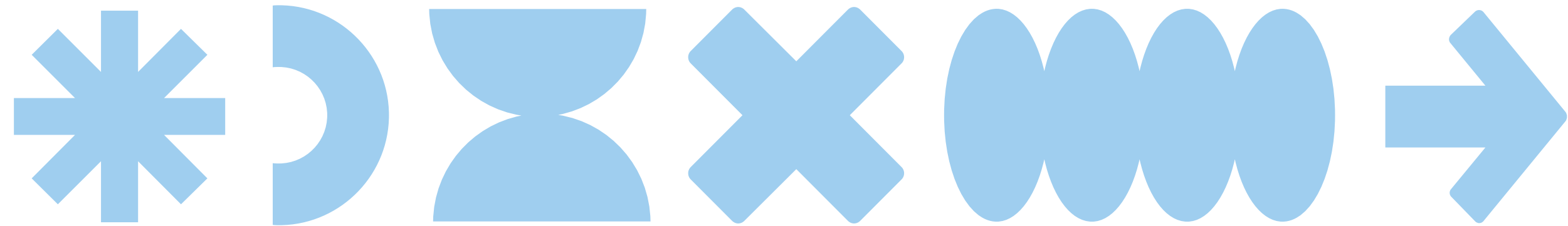
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Moje "czerwone linie"

Nie chcę rozmawiać, gdy...

Przerywam rozmowę,
gdy...

Mogę rozmawiać,
nawet wtedy, gdy...

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Polaryzacja: teoria i praktyka

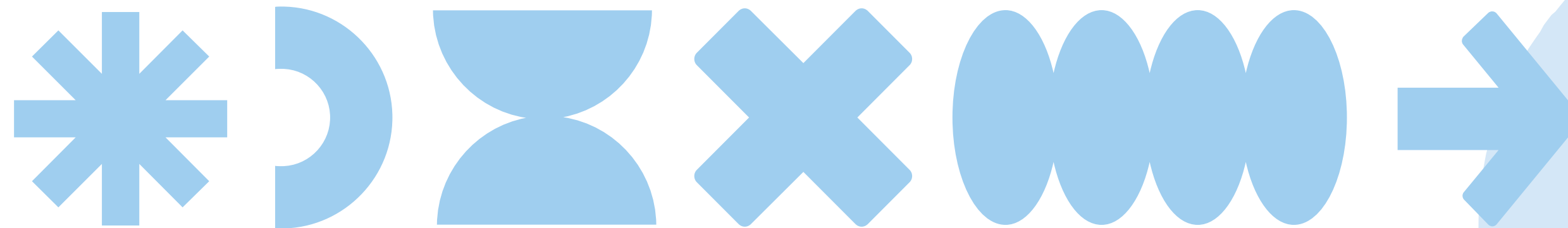
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

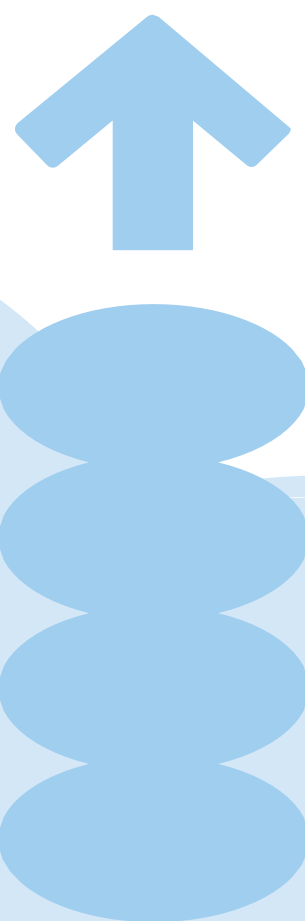
Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Rodzaje polaryzacji

- afektywna (co czujemy wobec innych?)
- ideologiczna (co myślimy?)
- społeczna (jak żyjemy?)
- percepcyjna (jak widzimy społeczeństwo?)

Dofinansowane przez
Unię Europejską

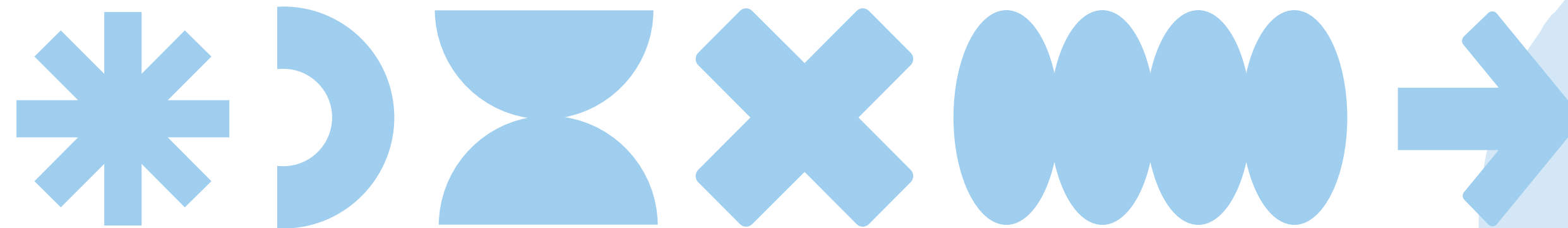
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

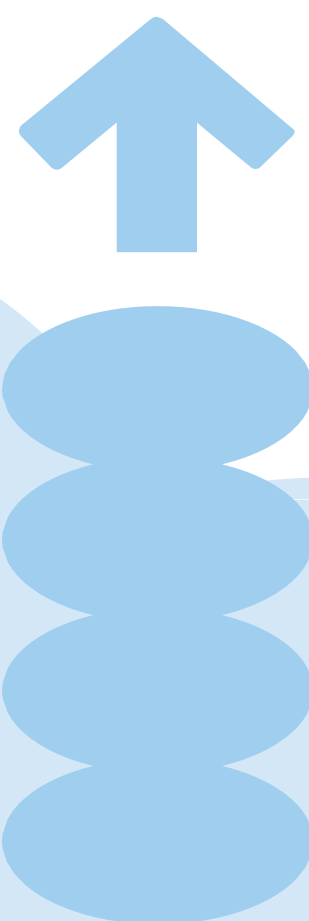
Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Polaryzacja w danych

W Polsce bardzo wysoka polaryzacja afektywna, znacznie niższa – ideologiczna.

- **Polska: 3,86/4 (V-Dem) – wyżej niż większość krajów Europy**
- **Poglądy się nakładają**
- **Nie ma dwóch całkowicie odrębnych światów**
- **Przestrzenie pomiędzy**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

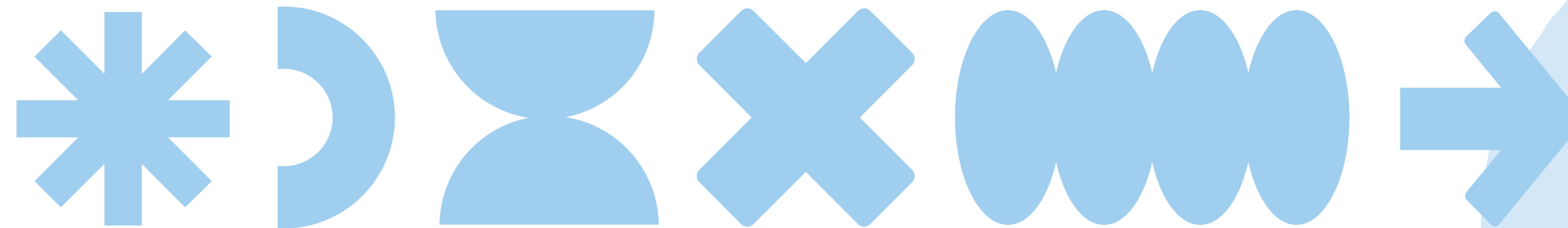
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

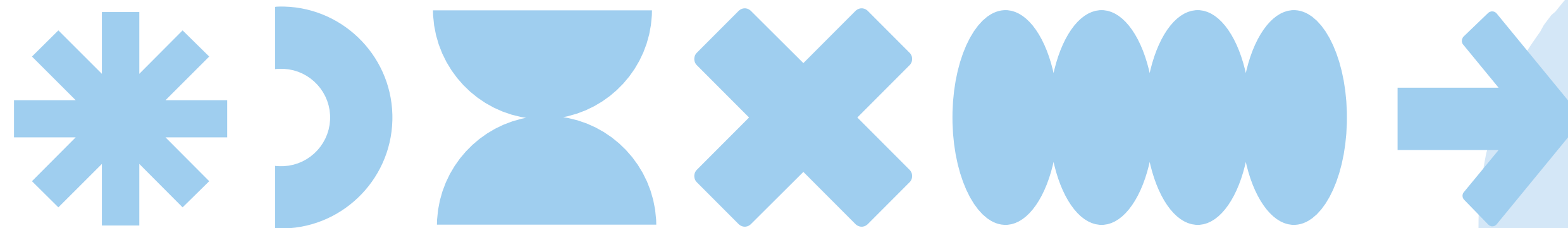
Polaryzacja w danych

Polaryzacja ma silny wpływ na relacje społeczne i jest przez nas silnie odczuwana

- **Silne emocje tożsamościowe i antagonistyczne**
- **Napięcia w relacjach prywatnych, lokalnych i służbowych**
- **Odczuwamy polaryzację jako silniejszą, niż jest naprawdę**

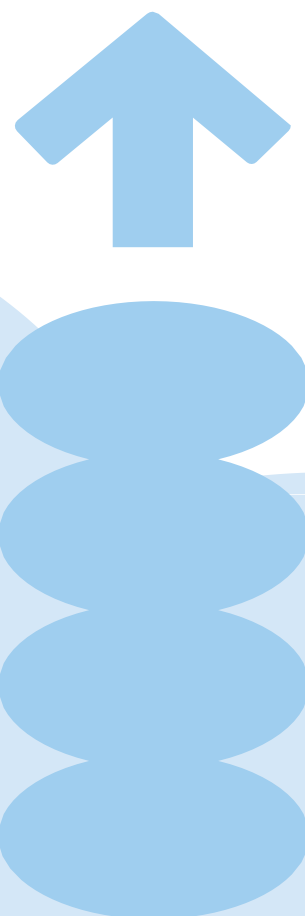

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Co napędza konflikt? - Tożsamość

To nie jest spór o rację. Argumenty nie są głównym narzędziem. Kluczowe są emocje, tożsamości, przynależność.

- **Polityczne tożsamości wykorzystywane wyborczo**
- **Media tożsamościowe**
- **Media "społecznościowe"**

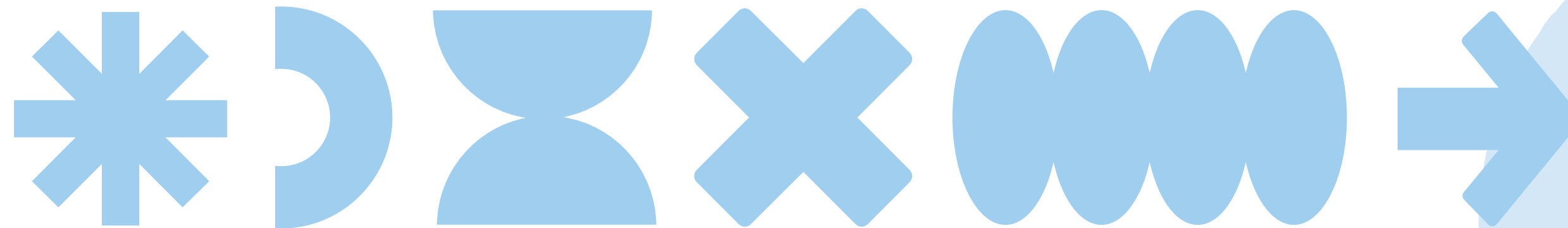
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

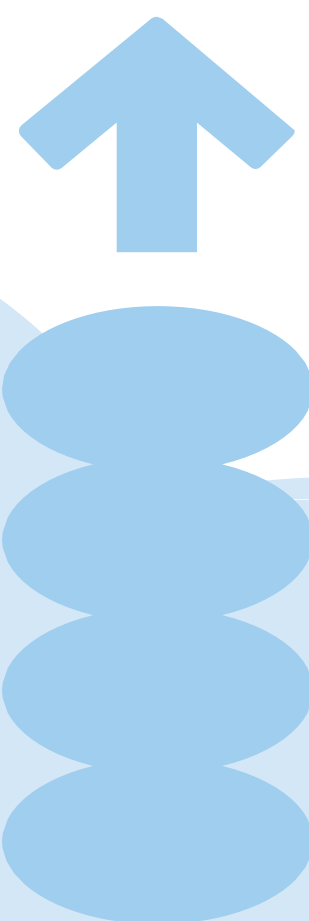
Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Co napędza konflikt? - Zaufanie

Wierzymy we współpracę jako ideę, ale nie ufamy innym.

- **Niski poziom zaufania**
- **Wysoka ostrożność wobec innych**
- **Wysoka deklarowana wiara we współpracę**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

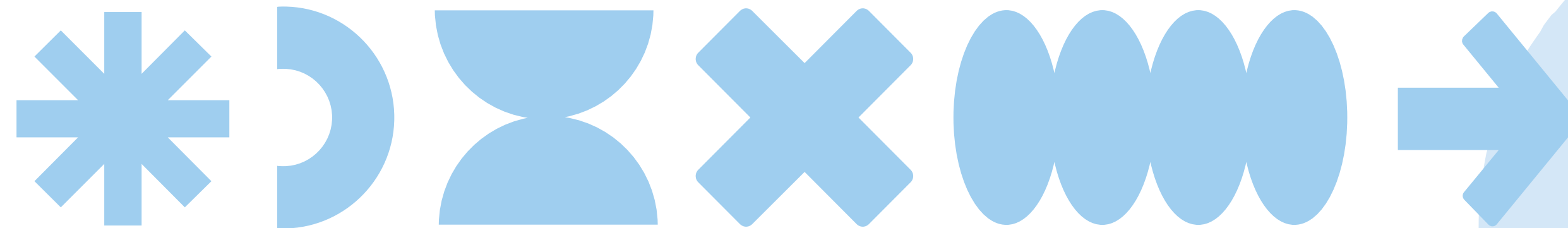
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Co napędza konflikt? - Potrzeby

Za rzadko rozmawiamy o potrzebach i tym, co stoi za naszymi stanowiskami.

- "The Orange Exercise"
- Im wyższa stawka, tym więcej emocji, moralności, przekonywania...
- ...a mniej ciekawości i pytań

Dofinansowane przez
Unię Europejską

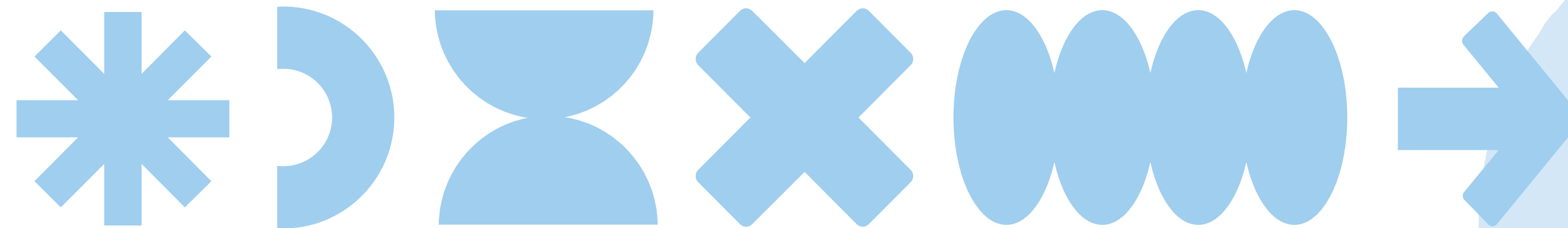
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

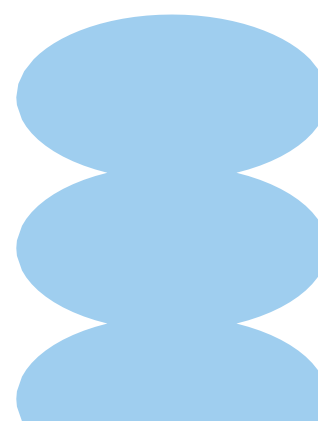
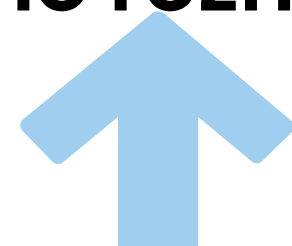
Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Demokracja a polaryzacja John Rawls

- pluralizm wartości
- brak jednej prawdy dla wszystkich
- zasady współżycia mimo różnic

Dofinansowane przez
Unię Europejską

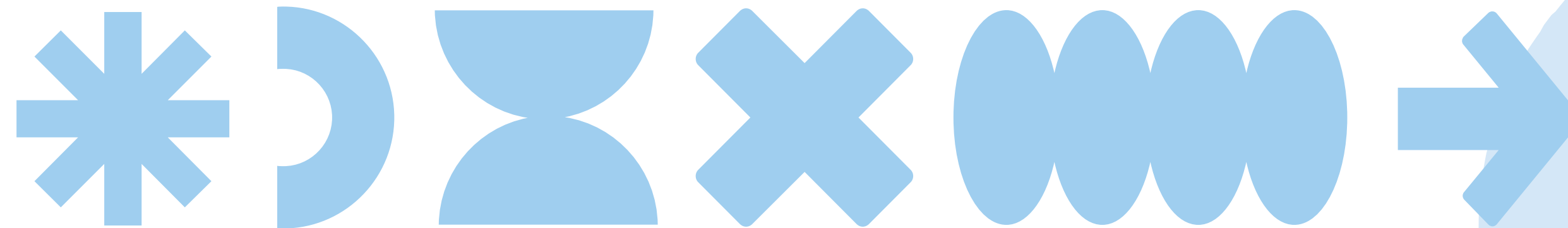
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

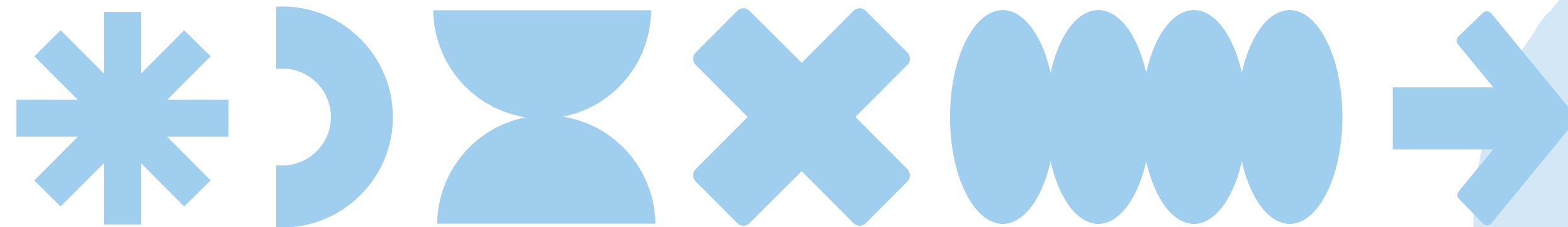

Demokracja a polaryzacja Carl Schmitt

- polityka = podział „my–oni”
- nieusuwalność konfliktu

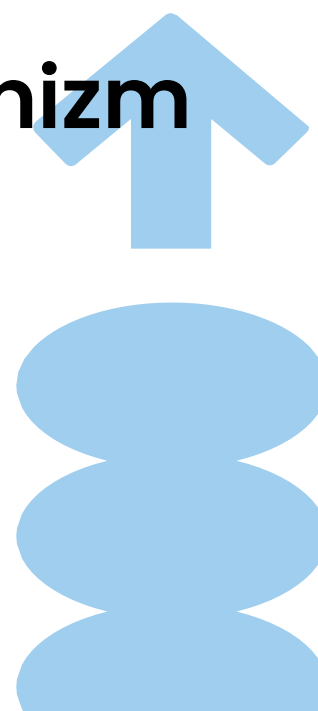

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Demokracja a polaryzacja Chantal Mouffe

- **konflikt bez wroga**
- **konflikt w ramach zasad**
- **agonizm, a nie antagonizm**

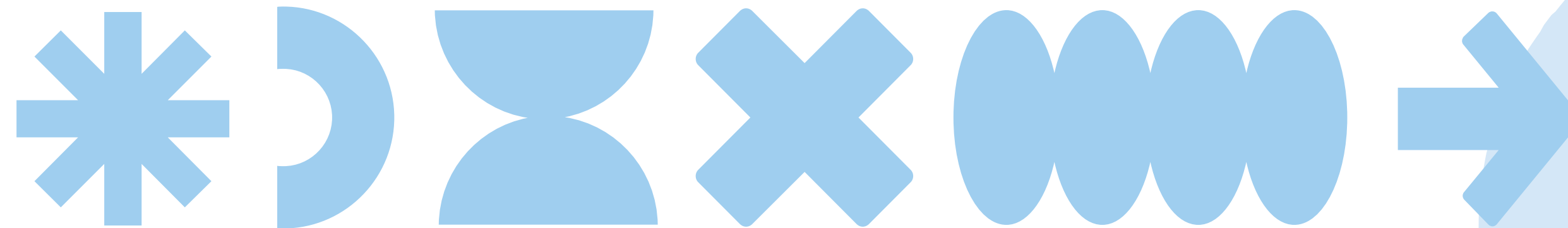
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

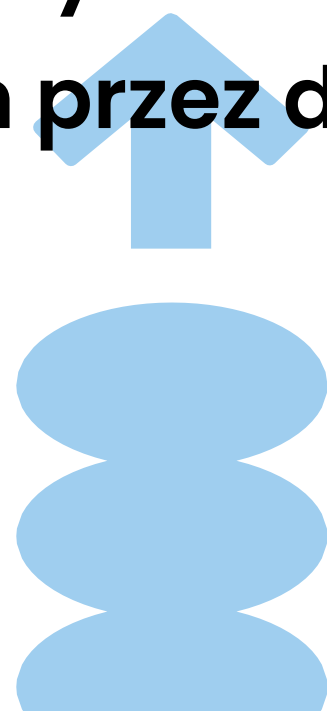
Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Demokracja a polaryzacja podejścia deliberatywne

- rozmowa jako narzędzie
- zrozumienie + współdecydowanie
- zarządzanie konfliktem przez dialog

Dofinansowane przez
Unię Europejską

FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

I CO DALEJ?

Dofinansowane przez
Unię Europejską

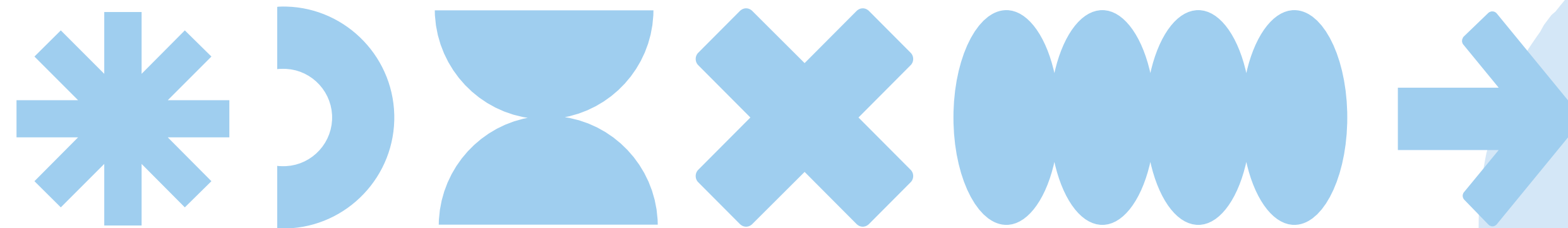
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Raporty, teksty, źródła

1. <https://www.fnw.org.pl/wiedza>
2. https://www.cbos.pl/PL/publikacje/raporty_tekst.php?id=6748&
3. <https://oko.press/chorzy-na-polaryzacje-czyli-jak-psujemy-sobie-zdrowie-i-panstwo>
4. <https://arxiv.org/abs/2311.18535>
5. <http://cbu.psychologia.pl/wp-content/uploads/sites/410/2021/02/Polaryzacja-polityczna-2.pdf>

Dofinansowane przez
Unię Europejską

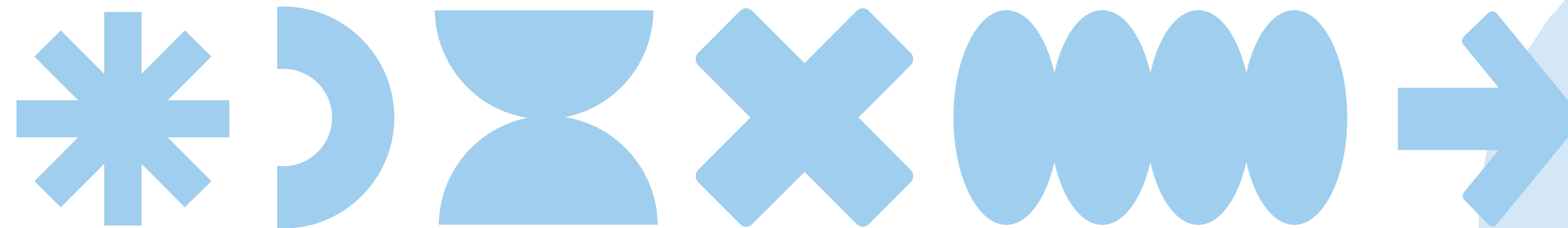
FUNDACJA
BATOREGO

**PROGRAM
RÓWNYCH
PRAW**

Federacja Funduszy
Lokalnych w Polsce

Program realizowany we
współpracy z Federacją
Funduszy Lokalnych

Podręcznik

<https://frsi.org.pl/model-budowania-dialogu-krok-po-kroku-praktyczny-przewodnik-o-tym-jak-tworzyc-przestrzen-do-dobrej-rozmowy-w-lokalnych-spolecznościach/>

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wypełnij ankietę!

https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/CERV_2021-2027

Zmiana języka

 EU Survey

Etap ▾

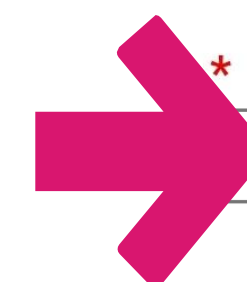

„Sprawiedliwość, Prawa i
Wartości”_C 2021-2027

2 Informacje o projekcie

**Numer referencyjny
projektu:**

101184789

* 2.1 Numer referencyjny projektu

Dziękujemy!

